

Sygn. akt III UK 167/15

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania M. S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 12 maja 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 20 maja 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni M. S. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 20 maja 2015 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła niewyjaśnienie wszystkich istotnych dla sprawy okoliczności faktycznych, wskutek rażącego naruszenia przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie: art. 378 w związku z art. 217, 227 i 232 k.p.c., przez pominięcie zarzutu apelacji dotyczącego bezzasadnego oddalenia wniosków dowodowych ubezpieczonej z kolejnej opinii biegłych z zakresu kardiologii i ortopedii oraz z przesłuchania ubezpieczonej; art. 278, art. 382 w związku z art. 316 k.p.c., przez wydanie zaskarżonego wyroku na podstawie błędnych opinii biegłych: kardiologa i ortopedy (pominięcie odnośnego zarzutu apelacji bez jego dokładnej i wszechstronnej analizy); art. 328 § 2 w związku z art. 378 § 1 i 391 § 1 k.p.c., przez wadliwe

uzasadnienie wyroku. Sąd Apelacyjny ograniczył się w uzasadnieniu orzeczenia do powtórzenia tez zawartych już w wyroku Sądu pierwszej instancji, nie odnosząc się w sposób merytoryczny do zarzutów podnoszonych w apelacji.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ „zarzuty skargi kasacyjnej są oczywiście uzasadnione. Sąd drugiej instancji nie rozpoznał zarzutów apelacji w pełnym zakresie. Ograniczenie się do przywołania stanowiska Sądu pierwszej instancji w oczywisty sposób nie czyni zadość obowiązkowi dokładnego i wszechstronnego rozpoznania zarzutów apelacji i tym samym stanowi rażącą obrazę art. 378 § 1 k.p.c. oraz uniemożliwia ocenę poprawności wydanego rozstrzygnięcia, w odniesieniu do właściwego zastosowania przepisów prawa materialnego i procesowego oraz ich wykładni” oraz „w sprawie można rozważać istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych, w tym sensie czy prawidłowym jest wyrokowanie w oparciu o opinie biegłych, które nie są pełne i nie udzielają odpowiedzi na istotne dla sprawy pytania (np. czy skoro świadczenie było uprzednio udzielone, a stan zdrowia uprawnionej nie uległ poprawie, to czy w takim wypadku mogła nastąpić tak istotna zmiana okoliczności, która skutkowałaby odebraniem ubezpieczonej prawa do renty), a ich wnioski kwestionują prawomocną decyzję organu rentowego, która nie jest przedmiotem oceny w ramach danego postępowania sądowego. Innymi słowy: Czy sąd winien wyrokować w oparciu o niepełną opinię, która zamiast udzielić odpowiedzi na pytanie - czy i kiedy nastąpiła poprawa stanu zdrowia ubezpieczonej - insynuuje nieprawidłowość wcześniejszych ustaleń, które poczynione były poza procesem w ramach wcześniejszej decyzji organu rentowego? Czy Sąd winien wyrokować na podstawie niepełnych i niejasnych opinii, które nie wyliczają sumarycznego ujęcia dolegliwości? Czy pominięcie okoliczności, iż opinie biegłych sporządzone w toku postępowania są od siebie faktycznie odseparowane nie czyni podstawy wyroku wadliwą ? Czy pominięcie tych okoliczności, zgłaszanych w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji, jak i w zarzutach apelacyjnych przez Sąd drugiej instancji nie stanowi obrazy art. 378 § 1 i 382 k.p.c.?”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącą rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z dnia 28 marca 2007 r.,

II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 8 lipca 2008 r., I CSK 111/08, niepublikowane; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, LEX nr 1125267; z dnia 4 kwietnia 2012 r., III SK 39/11, LEX nr 1170697; z dnia 26 kwietnia 2012 r., III SK 43/11, LEX nr 1170700). Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Sformułowane przez skarżącą wątpliwości bazują na jej ocenie, że opinie biegłych „nie są pełne i nie udzielają odpowiedzi na istotne dla sprawy pytania”. Wychodząc tego założenia, skarżąca powiela zarzuty zawarte w podstawie kasacyjnej, ujmując je w formę zdań pytających. Nie formułuje natomiast wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie – wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej) ani też nie wskazuje na rozbieżności w ich wykładni wynikającej z orzecznictwa sądów. Innymi słowy, postawione pytania nie dotyczą wykładni prawa, ale oceny prawidłowości procedowania przez Sąd drugiej instancji.

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do

rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Przy czym podkreślić należy, że w judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, w której oczywista zasadność skargi kasacyjnej miałyby polegać na oczywistym naruszeniu przepisów procesowych, gdyż stosownie do art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skargę można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący więc musi wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), iż kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96 - OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24 października 2006 r. II PK 38/06, LEX nr 950620 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 lipca 2014 r. w sprawie I PK 316/13 (LEX nr 1511811), wyraził trafny pogląd, że w sytuacji, gdy skarga kasacyjna nie zarzuca obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego, to w

konsekwencji nie jest możliwa ocena, czy naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych przez nią w podstawie kasacyjnej mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga przepis art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu, lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy ten wpływ był (mógł być) realny, a można to stwierdzić dopiero wówczas, gdy w skardze zostanie podniesiony adekwatny w konkretnych okolicznościach faktycznych zarzut obrazy prawa materialnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I PK 208/13; LEX nr 16460590). Innymi słowy, aby uznać, że niniejsza skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie przez Sąd drugiej instancji art. 378 § 1 k.p.c. konieczne było wykazanie, że w rozpoznawanej sprawie rzeczywiście nie zostały rozważone wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia twierdzenia i zarzuty skarżącej przedstawiane w apelacji, a to z kolei wymagało określenia przepisów prawa materialnego, które stanowiły (lub powinny stanowić) podstawę roszczenia zgłoszonego w odwołaniu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2012 r., I PK 125/12; LEX nr 1675322).

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.